

ОСОБЛИВОСТІ МАТЕРІАЛІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ СТРОКІВ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ ПРОЦЕСУАЛЬНОМУ ПРАВІ

PECULIARITIES OF MATERIALIZATION OF PROCEDURAL DEADLINES IN ADMINISTRATIVE PROCEDURAL LAW

Ясинок Д.М., д.філос. в гал.права,
викладач кафедри міжнародних відносин
Сумський національний аграрний університет

Кожна особа, звертаючись до адміністративного суду з позовом у сфері публічно-правових відносин, які набули спірного характеру, сподівається на своєчасний, неупереджений та справедливий її розгляд, часто не підозрюючи про те, що законодавець вже обумовив в нормах Кодексу адміністративного судочинства України законодавець закріпив цілий ряд цифрових вказівок, якими визначає час, в межах якого особа має право і зобов'язана вчиняти ті чи інші процесуальні дії. Отже, процесуальні строки з одного боку регулюють питання доступу особи до правосуддя, а з іншого – впливають на оперативність процесуальних дій як учасників судового процесу, так і суду, які мають місце в межах процесуальної форми судових засідань. В той же час, процесуальні строки формують процесуальні умови, відповідно до яких за особою зберігається процесуальне право на вчинення тих чи інших процесуальних дій, оскільки за межами таких строків особа втрачає своє право на правосуддя чи окремі процесуальні дії.

Природа такої процесуально-правової конструкції, якою є «процесуальний строк», насправді є доволі складною, оскільки з одного боку вона почерпнута з предмету фізики часу, який доводить, що час, як матерія чи субстанція, в природі не існує. Його «наявність» визначається на основі усвідомленої лінійної направленості, яку ми спостерігаємо за рахунок руху навколишнього середовища по відношенню до нас самих. Судовий же процес не є безмежністю. Він обумовлюється певною системою зовнішньо-процесуальних строків, які визначаються законодавцем і встановлюють межі не лише з точки зору доступу особи до правосуддя, а і з точки зору меж кожної відокремленої стадії адміністративного процесу. В той же час, внутрішньо-системні строки, які мають місце в межах процесуальної форми судових засідань і регулюють темпоральність доказового процесу, який формується сторонами незалежно від того встановлені такі строки законом чи судом, по суті створюють собою внутрішньо-системний механізм дії процесуальних строків, що безумовно впливає на оперативність всіх процесуальних дій і всього адміністративного процесу в цілому.

Отже, процесуальні строки – це матеріалізована по відношенню до адміністративних правовідносин цифрова або письмова процесуально-темпоральна інформація, яка закріплена в процесуальних нормах права, або встановлена судом і має чіткі межі своєї визначеності, впливаючи при цьому як на доступ особи до правосуддя, так і продовжуваність всіх стадій адміністративного процесу та всіх процесуальних дій особи, при яких остання має можливість зберігати своє право на ті чи інші процесуальні дії.

Ключові слова: процесуальні строки, доказовий процес, адміністративно-процесуальне право, зовнішньо-процесуальні, внутрішньо-процесуальні строки, оперативність, правозастосування.

Each person, applying to an administrative court with a claim in the field of public-legal relations that have become controversial, hopes for a timely, impartial and fair consideration of it, often not suspecting that the legislator has already stipulated in the norms of the Code of Administrative Procedure of Ukraine a number of digital instructions that determine the time within which a person has the right and is obliged to perform certain procedural actions. Therefore, procedural deadlines, on the one hand, regulate the issue of a person's access to justice, and on the other hand, affect the efficiency of procedural actions of both the participants in the trial and the court, which take place within the procedural form of court hearings. At the same time, procedural deadlines form procedural conditions, according to which a person retains the procedural right to perform certain procedural actions, since outside such deadlines a person loses his right to justice or certain procedural actions.

The nature of such a procedural and legal construct as a "procedural term" is actually quite complex, since on the one hand it is derived from the subject of the physics of time, which proves that time, as matter or substance, does not exist in nature. Its "presence" is determined on the basis of the conscious linear directionality that we observe due to the movement of the environment in relation to ourselves. The judicial process is not infinite. It is conditioned by a certain system of external procedural terms, which are determined by the legislator and set limits not only from the point of view of a person's access to justice, but also from the point of view of the limits of each separate stage of the administrative process. At the same time, intra-system terms, which take place within the procedural form of court hearings and regulate the temporality of the evidentiary process, which is formed by the parties regardless of whether such terms are established by law or by the court, essentially create an intra-system mechanism of action of procedural terms, which undoubtedly affects the efficiency of all procedural actions and the entire administrative process as a whole.

Therefore, procedural deadlines are materialized digital or written procedural-temporal information in relation to administrative legal relations, which is enshrined in procedural norms of law or established by a court and has clear boundaries of its certainty, affecting both a person's access to justice and the continuity of all stages of the administrative process and all procedural actions of a person, in which the latter has the opportunity to maintain his right to certain procedural actions.

Key words: procedural deadlines, evidentiary process, administrative procedural law, external procedural, internal procedural deadlines, efficiency, law enforcement.

Процесуальні строки в адміністративному процесуальному праві займають одне із провідних місць у сфері теоретичних досліджень, оскільки процесуальні строки впливають як на компактність, так і оперативність адміністративного правосуддя, а відтак, є важливим компонентом в адміністративному судочинстві.

В той же час, більшість доктринальних досліджень стосуються лише процесуальних строків, які встановлені законом або судом. Розглядаються особливості дії таких строків, їх груп та процесуальних меж. Сьогодні ми маємо мало досліджень, які розкривали і пояснювали б природу процесуальних строків, яка ґрунтується на філософських поглядах природничих науках. Процесуальні строки сьогодні потребу-

ють свого дослідження під кутом системної їх структури, яка комплексно впливає на судовий процес, як в частині доступу особи до правосуддя, так і на рівні різних стадій адміністративного процесу, що є важливо для сучасного правозастосування. Саме цим питанням і присвячене дане дослідження.

Теоретико-прикладним дослідженням процесуальних строків в адміністративному процесуальному праві були присвячені наукові роботи В. А. Липи (2010), М. О. Сороки, М. М. Арапетян (2011), В. О. Лагути (2015), О. М. Гінди (2018), В. І. Манехіна, М. В. Джафарова (2020), Б. В. Будзина, О. І. Кіріак (2021), О. С. Чайка (2022).

Метою статті є визначення правової природи процесуальних строків в адміністративному процесуаль-

ному праві, особливостей їх дії як системного утворення зовнішньо-процесуального та внутрішньо-процесуального спрямування та напрями їх комплексного впливу як в питаннях доступу особи до правосуддя, так і в компактності та оперативності судового процесу, в тому числі і при доказуванні на різних стадіях адміністративного правосуддя.

Незважаючи на значну кількість наукових досліджень, присвячених пізнанню правової природи процесуальних строків, їх змісту, меж та правової суті феномену часу, часу-простору, часу-проміжку, процесуального часу на рівні різних галузей так і залишаються дискусійними, а відтак вони потребують постійної до себе уваги з наукової точки зору. Сьогодні всі процеси у світі, в тому числі і у сфері суспільних відносин вимірюються часом, що вказує на те, що всі явища об'єктивної реальності мають місце лише в межах природних чи визначених певним законом часових проміжків. Складність розуміння такої процесуально-правової конструкції як правова природа процесуального строку обумовлюється її відносною до природи часу як такого, не дивлячись на те, що феномен часу в природі світу і не існує. Його наявність лише усвідомлюється нами на основі реальності руху навколишнього середовища. Тому час – це скоріше суспільна категорія, яка напроцьована суспільством впродовж історії свого існування і сприймається в нашій свідомості як нематеріалізована сутність. Таким чином час не залежно від його назви: фізичний, технологічний, соціальний, процесуальний завжди є абстракцією, яка матеріалізується за рахунок закріплення його в цифрових чи словесних визначеннях, в нормах права, технологічних картах, правилах, інструкціях і з цих підстав сприймається нами як суб'єктний контакт з чимось, оскільки в іншому разі неможливо б було говорити про те, на що неможливо посылитися.

Так М.М. Ясинюк при визначенні поняття процесуальних строків зазначає, що нам необхідно брати до уваги поняття часу як категорії, яка є об'єктивно незалежною. Час як необмежена природна категорія не може пов'язуватися з поняттям «процесуальні строки», оскільки час пов'язується із природним рухом матерії, тому процесуальні строки є штучною категорією. У зв'язку з цим, процесуальні строки за своїм змістом є юридичними фактами, а за своєю формою – установленими законом чи судом часовими обмеженнями у межах яких суд, сторони, треті особи, заінтересовані особи повинні виконати певні процесуальні дії [1, с. 74].

Отже, суспільство і його суб'єкт управління – людина, зіштовхуючись із високотехнологічною реальністю свого життя, яке «вмонтоване» у велику кількість системних правовідносин, однією із яких є правосуддя, для зручності управління останніми, при урегулюванні тих чи інших спірних відносин, які виникають між фізичними, юридичними особами з одного боку, та державою в особі її органів державного управління чи місцевого самоврядування, їх службових чи посадових осіб, з іншого застосовують поняття часу у співвідношенні до адміністративно-публічних відносин, де останні набувають поняття «процесуальних строків» суть, види і межі яких закріплені в процесуальних нормах права.

Ми розуміємо, що всі спірні правовідносини, які розглядаються зокрема в адміністративних судах завжди стосуються минулого, а відтак ретроспективне їх відтворення має місце за рахунок дослідження змісту засобів доказування, які пов'язуються з часом їх виникнення, розвитку та закінчення. Це є важливо з процесуальної точки зору, оскільки з одного боку це дає можливість суду об'єктивно визначити час з якого у особи виникло законне право і можливість звернутися до суду з метою захисту свого порушеного права, свободи чи законного інтересу, а з іншого, законодавець надає можливість самій особі самостійно визначати межі строкової давності, які беруть

початок з часу тих чи інших дій, подій, фактів чи обставин, з якими особа сама пов'язує виникнення у неї права на судовий захист. Отже, питання процесуальних строків, які регулюють доступ особи до правосуддя, характеризуються з одного боку об'єктивним контролем з боку суду за їх витоком, а з іншого, суб'єктивним відношенням особи щодо самостійного визначення меж таких строків. Не дивлячись на це, кожен із даних суб'єктів визначає початок і закінчення витоку таких строків однотипно відповідно до єдиної процесуальної формули, яка завжди ґрунтується на одному і тому ж факті, яким є той день, коли особа дізналася, або повинна була дізнатися про порушення свого права, свободи чи інтересу (ч. 2 ст. 122 КАСУ).

За загальним правилом, яке встановлено законодавцем, особі для звернення до адміністративного суду надається шестимісячний строк. Саме в межах такого строку за особою зберігається право на звернення до суду за захистом та відновленням свого порушеного права, свободи чи законного інтересу. В той же час, для звернення до адміністративного суду суб'єкта владних повноважень встановлюється тримісячний строк, який якщо не встановлено інше, обчислюється з дня виникнення підстав, що дають суб'єкту владних повноважень право на пред'явлення визначених законом вимог (ч. 2 ст. 122 КАСУ).

Разом з тим, для доступу особи до апеляційного, а в подальшому і касаційного суду, з точки зору подання апеляційної та касаційної скарги законодавець кожного разу відводить тридцять днів (ч. 1 ст. 295; ч. 1 ст. 299 КАСУ), а на ухвалу суду при апеляційному її оскарженню – п'ятнадцять днів. Витік таких строків в кожному такому випадку починається із дня проголошення судового рішення (ухвали). Якщо ж в судовому засіданні було проголошено лише вступну та резолютивну частину рішення (ухвали) суду, або розгляду справи в порядку письмового провадження, зазначений строк обчислюється із дня складання повного судового рішення (ч. 1 ст. 295, ч. 1 ст. 299 КАСУ).

Як бачимо, процесуальні строки, які регулюють питання доступу особи до правосуддя до різних стадій його провадження характеризуються не просто математичним їх обчисленням, а і наявністю процесуальних умов, відповідно до яких особа на кожному переході до послідуєючої стадії адміністративного процесу повинна звернутися до суду першої, апеляційної та касаційної інстанції, в межах строків, передбачених нормами КАСУ. Саме за таких умов за нею зберігається право на доступ до кожної послідуєючої стадії адміністративного правосуддя. За умови пропуску таких строків особа втрачає своє право на доступ до адміністративного процесу.

Отже, процесуальні строки, які визначені законодавцем в нормах процесуального права і регулюють доступ особи до кожної послідуєючої стадії адміністративного процесу, не лише дисциплінують сторони публічно-правового спору, впливаючи на оперативність прийняття ними рішень щодо подання позову, апеляційної чи касаційної скарги, а і опосередковано визначають умови, за яких за особою зберігається її право на правосуддя на кожному переході від однієї до іншої стадії адміністративного процесу.

Як бачимо, процесуальні строки, які встановлені законом за рахунок своєї точної визначеності, формують і утримують весь «каркас» адміністративного судочинства, від його початку і до його закінчення. В той же час даючи характеристику інстанційним строкам, які мають місце між кожною стадією адміністративного процесу. М. П. Курило зазначає, що інстанційні строки безпосередньо не регулюють судовий процес. Вони скоріше відіграють роль процесуальних «шлюзів», через які відбувається поєднання різних судових інстанцій [2, с. 147] ми погоджуємося з такою точкою зору науковця.

Іншу мету, а відтак і процесуально-правове навантаження мають процесуальні строки, які регулюють межі

окремих процесуальних стадій судового процесу, а також дії суду по підтриманню динаміки адміністративного судочинства. Першою частиною адміністративного процесу є підготовче провадження. Законодавець зазначає, що таке провадження починається з дати його відкриття і закінчується датою його закриття. Процесуальний строк між цими датами встановлено в шістдесят днів. У виняткових випадках такий строк може бути продовжений, але не більше ніж на тридцять днів (ч. 3 та 4 ст. 173 КАСУ). До безпосереднього розгляду справи суд приступає відразу, але не пізніше наступного дня після закриття підготовчого провадження. На безпосередній розгляд справи законодавець відводить суду тридцять днів, які починаються із дня розгляду справи по суті (ч. 1 та 2 ст. 193 КАСУ). Як бачимо, такі строки встановлюються виключно законом і визначають зовнішні межі як підготовчого провадження, так і провадження щодо розгляду справ по суті. Такі строки спрямовуються до відома суду, який організовує і контролює адміністративне судочинство. В теорії права такі строки часто називають «службовими», обумовлюючи це тим, що вони «витікають» із службової діяльності суддів [3, с. 700]. Безумовно суди дотримуючись таких процесуальних строків по суті забезпечують компактність як кожної частини адміністративного процесу, так і всього судочинства в цілому. Відсутність таких строків чи перенесення їх виключно на рівень службовості привело б судочинство в аморфний його стан, де кожен суддя на свій погляд визначав би його протяжність.

Отже процесуальні строки – це не лише контроль суду за динамікою процесуальних правовідносин, які виникають в межах процесуальної форми судових засідань, а і спосіб утримання всіх стадій адміністративного процесу в стабільному їх стані. Така стабільність обумовлена і структурою самого процесуального законодавства, в якому процесуальні строки стають умовами до доступу особи до правосуддя, створюючи по суті внутрішню систему конкретизацію, в межах якої і відбувається рух судового процесу. Це означає, що процесуальні строки як і вся система правосуддя в кожній справі без виключення характеризується своєю лінійністю і саме процесуальні строки не дають можливості кому б то не було змінювати алгоритм поступальності адміністративного процесу. Щоб більш наглядно зрозуміти ці дві одночасні лінійні закономірності – процесуальні строки і процес правовідносин, які перебувають в межах загальних строків, ми створимо слідувачу діаграму:

6 (3) місяці →	60 днів + 30 днів →	30 днів →	30 днів рішення, 15 днів ухвала →	30 днів рішення →
доступ до суду I інстанції (ч. 2 ст. 122 КАСУ)	строк підготовчого провадження (ч. 4 ст. 173 КАСУ)	строк розгляду адміністративних позовів (ч. 2 ст. 193 КАСУ)	строк звернення до апеляційного суду (ч. 1 ст. 295 КАСУ)	строк касаційного оскарження (ч. 1 ст. 329 КАСУ)

Отже процесуальні строки впливають на щільність всіх стадій адміністративного процесу, створюючи по суті ефект поступальної темпоральності, що відповідає завданням адміністративного судочинства з точки зору своєчасного та ефективного розгляду і вирішення адміністративних справ (ч. 1 ст. 2 КАСУ). Таким чином процесуальні строки утворюють в правосудді цілу інформаційно-попереджувальну систему, мета якої полягає у контролі за своєчасним початком і закінченням всіх процесуальних дій як суду, так і учасників судового процесу. Такий контроль усуває із судового процесу той чи інший процесуальний хаос, утворюючи стійкий алгоритм у його структурній послідовності.

Отже, матеріалізація процесуальних строків в адміністративному процесі набуває свого змісту за рахунок оперативності, інформаційності, породження певних юридичних фактів, які дають можливість впливати на динаміку розвитку всього адміністративного судочинства.

Багато науковців вважають, що оперативність в судових процесах залежить не від процесуальних строків, а від детального нормативного закріплення процесуальних дій з тим, щоб процесуальні дії не вклинювались у зайві

не передбачувані процесуальним законом відносини [4, с. 299]. Інші вказують, що саме електронний суд прискорить судовий процес, що вплине на його оперативність [5, с. 42]. Треті вважають, що хороша підготовка справ до судового розгляду придасть безпосередньому розгляду справ інтенсивність [6, с. 46]. Четверті зазначають, що судова правотворчість і введення в правозастосовну систему судових прецедентів явно прискорить правосуддя [7, с. 197]. П'яті стверджують, що потрібно розширити функцію суду не лише у сфері загального судового керівництва судовими процесами, а і посилити засади процесуальної активності суду [8, с. 466]. Безумовно кожен із вищезазначених науковців говорячи про оперативність судових процесів в розрізі своїх досліджень беззаперечно є правим.

В той же час, досягти упорядкованої цілісності і чіткості судових процесів лише за рахунок відокремленої деталізації процесуального законодавства чи виключної електронізації судочинства, або хорошої підготовки справ та активності суду є завданням доволі складним, оскільки всі ці положення носять загально-правову направленість. Оперативності, чіткості та цілісності розгляду адміністративних справ можна досягти лише на основі комплексного поєднання всіх вищезазначених положень з конкретизацією процесуальних строків, оскільки саме процесуальні строки «цементують» процесуально-правовий алгоритм адміністративного судочинства.

Процесуальні строки, з точки зору механізму їх дії, також характеризуються своєю необратимістю та остаточною своєю визначеністю. Це обумовлюється тим, що вся система процесуальних строків, які визначені законодавцем в нормах Кодексу адміністративного судочинства відносять до «абсолютно визначених», оскільки вони не можуть змінюватись ні сторонами, ні судом [9, с. 121], або «точно визначеними» [10, с. 109-111]. Ми їх визначаємо як зовнішньо-системні строки, які привносяться і спрямовуються законодавцем в організаційну сферу судових процесів. В той же час адміністративний процес має цілу систему внутрішньо-організаційних строків, які встановлюються судом. Так, на стадії підготовчого провадження за рахунок таких строків суд контролює виконання учасниками процесу своїх процесуальних обов'язків. Так судом встановлюється строк, який повинен бути достатнім для підготовки відзиву на позовну заяву (ч. 5 ст. 162 КАСУ), відповіді на відзив повинна бути надана суду завчасно (ч. 3 ст. 163, 182 КАСУ) як і заперечення (ст. 164, ч. 1 ст. 182 КАСУ), а з ними і подання пояснень третіх осіб щодо позову або відзиву (ст. 176 КАСУ). Це ж стосується і надання відповіді на відзив та заперечення (ст. 182 КАСУ), розгляд заяв та клопотань (ч. 2 ст. 204 КАСУ), (ч. 5 ст. 162 КАСУ), відповіді на відзив (ч. 3 ст. 163, 182 КАСУ), заперечення (ст. 164, ч. 1 ст. 182 КАСУ), подання пояснень третіх осіб щодо позову або відзиву (ст. 176 КАСУ), подання відповіді на відзив та заперечення (ст. 182 КАСУ), розгляд заяв та клопотань (ч. 2 ст. 204 КАСУ).

Дотримання таких строків контролюється судом, оскільки процес обміну сторонами своїми загально-процесуальними паперами дає можливість суду у заочному форматі ознайомитись із тими фактами та обставинами, які набули спірного характеру та тими засобами доказування, на основі яких кожна із сторін формує свою правову позицію.

Разом з тим окрему групу процесуальних строків складають процесуально-технологічні строки, юридична природа яких ґрунтується на дискреційних повноваженнях суду, оскільки саме суд своїми письмовими рішеннями (ухвалами) створює такі строки, які з одного боку є важливими для особи з точки зору забезпечення її права на доступ до правосуддя, а з іншого, сприяють повноті доказового процесу. До таких процесуально-технологічних строків можна віднести строки, які встановлюються при відстроченні та розстроченні сплати судового збору, відстроченні чи розстроченні виконання судового рішення (ст. 378 КАСУ), поновлення процесуальних строків (ст. 121 КАСУ), а також при їх пропуску для звернення до адміністративного суду зокрема: 6-ти місячного строку (ч. 2: абз. 2 ч. 4 ст. 122 КАСУ); тримісячного строку (абз. 2 та 3 ч. 2 та 4 ст. 122 КАСУ); місячного строку

(ч. 5 ст. 122 КАСУ); тридцятиденного строку (ч. 3 ст. 295; ч. 3 ст. 329 КАСУ), строку на пред'явлення виконавчого документа до виконання (ч. 7 ст. 373 КАСУ). Такі строки в залежності від стадії адміністративного процесу зазначаються письмово різними судовими інстанціями і стосуються процесуально-технологічних питань щодо доступу особи до правосуддя. І хоча вони є «абсолютно визначеними», все ж при об'єктивних обставинах вони мають об'єктивний характер. До даної групи процесуально-технологічних строків відносяться і процесуальні строки, які мають місце у сфері доказового процесу, оскільки вони встановлюються судом з об'єктивних підстав і дають можливість тій чи іншій стороні публічно-правового спору розширити свою систему доказів для дослідження її судом за рахунок надання судом додаткового строку для подання доказів (ч. 5 ст. 79 КАСУ), чи надання такого строку для подання доказів щодо тих чи інших обставин, які не визнає та чи інша сторона публічно-правового спору (ч. 6 ст. 79 КАСУ), чи при зміні предмету або підстав позову, або подання зустрічного позову, коли змінилися обставини, що підлягають доказуванню їх меж (ч. 7 ст. 79 КАСУ). Встановлення таких строків і їх меж є прерогативою суду, а відтак вони встановлюються безпосередньо в судовому засіданні шляхом постановлення усної ухвали.

Науковці по-різному відносяться до цієї групи процесуальних та технологічних строків. Одні називають їх «відносними» [11, с. 15], інші регулятивними або охоронними [12, с. 4]. Така доктринальна ситуація вказує на те, що окрім базових положень щодо того, що процесуальні строки встановлюються законом або судом, існує ще і так звана проміжна категорія процесуально-технологічних строків, яка характеризується своїм письмовим або усним форматом їх встановлення і має свою поворотність або продовжуваність, що є притаманним лише окремим блокам адміністративних строків.

Іншу специфічну групу процесуальних строків утворюють процесуальні строки, в основі яких лежить термінологічно-темпоральна складова [13, с. 154]. Такі строки ще називають неуточненими [14, с. 134]. Разом з тим А. В. Андрійчук зазначає, що саме такі часові параметри виконують регулятивну роль, виступають інструментом і засобом досягнення завдань судочинства [15, с. 100]. В той же час М. О. Сорока розглядає такі процесуальні строки, як момент в часі [16, с. 7].

Разом з тим процесуально-темпоральні строки, які хоч і не мають своїх усталених строкових меж, все ж відіграють важливе значення, оскільки вони регулюють питання невідкладності вчинення тих чи інших процесуальних дій як самим судом, так і іншими учасниками процесу. Не дивлячись на те, що такі строки і закріплюються в нормах КАСУ, але вони не мають ні свого початку, ні свого кінцевого витоку. Не дивлячись на такий процесуальний парадокс, вони все одно характеризуються своєю виключною уточнюваністю.

Так, законодавець використовує в нормах процесуального права такі процесуально-темпоральні терміни, як «завчасно» (ст. 163, 164, 165 КАСУ), «негайно» (ст. 244, ч. 1 ст. 250; ч. 1 т. 251, ст. 371 КАСУ), «не пізніше» (ч. 6, ст. 264; ч. 7 ст. 273 КАСУ), «з моменту» (ч. 2 ст. 268; ч. 10 ст. 277 КАСУ); «у цей день» (ч. 8 ст. 277 КАСУ).

В той же час, процесуальні строки за своїм процесуально-правовим змістом характеризуються своєю процесуальною «пластичністю», а відтак вони можуть зупинятися або продовжуватися чи поновлюватися.

Така пластичність процесуальних строків, хоча і не є природною, але вона обумовлена в першу чергу інтересами сторін, третіх осіб, специфікою механізму правосуддя та діяльністю суду, яка в першу чергу спрямована на справедливості та розумності у підходах до захисту прав, свобод та законних інтересів як фізичних, так і юридичних осіб з одного боку, так і органів державного управління та місцевого самоврядування їх службових та посадових осіб.

Висновки. Процесуальні строки, не залежно від процесуально-правової природи їх виникнення, характеризуються з одного боку абсолютною своєю матеріалізацією через цифрову чи письмову їх визначеність, а з іншого, вони утворюють собою стабільний процесуально-правовий каркас всієї системи адміністративного процесу. В той же час, на підставі об'єктивно існуючих тих чи інших фактів чи обставин процесуальні строки набувають своїх еластичних якостей, оскільки вони можуть зупинятися, поновлюватися або продовжуватися, що вказує на те, що правосуддя, це не просто процесуально статичний трафарет, а жива процесуально-правова матерія, в межах якої діють всі учасники судового процесу, в тому числі і суд. При цьому темпоральний рух судового процесу часто забезпечується за рахунок строків-термінів, які регулюють швидкість виконання окремих процесуальних дій як суду, так і інших учасників адміністративного судочинства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ясинок М.М. Строки розгляду цивільних справ в окремому провадженні. Матер. наук.-практ. конф. «Господарсько-правове, цивільно-правове та фінансово-правове забезпечення розвитку сучасної економіки України» Серія 1 «Проблемні питання цивільного права і процесу України», 27 листопада 2009. Донецьк: ДЮІ, 2009. С. 74-76.
2. Курило М.П. Цивільне процесуальне право України та уніфікація на його основі інших процесуальних галузей права: Теорія і практика: монографія. Суми: видавництво Сумського національного аграрного університету. 2013. 401 с.
3. Рожнов О.В., Комаров В.В. Процесуальні строки. Проблеми теорії та практики цивільного судочинства: колект. монографія; за заг. ред. проф. В. В. Комарова. Харків: Харків юридичний, 2008. 928 с.
4. Коркунов Н.М. Лекції по загальній теорії права: Юрис. центр. Прес. 2003. 435 с.
5. Кожевникова А.В. Електронні технології у цивільному та виконавчому процесі в умовах сталого розвитку: дис. ... д-ра філософії у галузі права. Суми, Сумський національний аграрний університет, 2023. 224 с.
6. Фенніч В.П. Підготовче провадження як стадія цивільного процесу. Цивільне процесуальне право України: підручник, за заг. ред. д.ю.н. проф. академ. М.М. Ясинка. Київ: Алерта, 2021. Т.2. 572 с.
7. Ясинок Д.М. Судова правотворчість та її межі в цивільному судочинстві України: монографія, Київ: Алерта, 2024. 226 с.
8. Кройтор В.А. Принципи цивільного судочинства та їх система: проблеми сучасної теорії і практики: монографія. Харків: Право. 2020. 672 с.
9. Аракелян М. М. Види строків в адміністративному судочинстві. *Актуальні проблеми держави і права*. 2011. № 62. С. 118-123.
10. Васильєв С.В. Цивільний процес: навч. посібн. Харків: Одисей, 2008. 480 с.
11. Адміністративне судочинство: підручник, за заг. ред. Т.О. Коломієць. Київ: Істина, 2009. 256 с.
12. Сорока М.О. До питання про визначення видів процесуальних строків в адміністративному судочинстві: *Вісник Вищого адміністративного суду України*. 2009. № 4. С. 12-18.
13. Ісаєва Є.В. Процесуальні строки в цивільному та арбітражному процесі: науков.-практ. посібн. Вид-во «Волтерс Клувер», 2005, 224 с.
14. Малихіна В. Додержання процесуальних строків адміністративного судочинства. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 10. С. 133-137.
15. Андрійчук О.В. Процесуальні строки в цивільному процесі: дис. ... канд. юрид. наук. Київ: Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, 2009. 214 с.
16. Сорока М.О. Процесуальні строки у адміністративному судочинстві: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Ірпінь: Наук. ун-т Держ. податк. служби України. 2011. 23 с.